

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina Lir 3.000

Letna naročnina » 6.000

Letna inozemstvo » 8.000

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXVIII. - Štev. 28 (1410)

Gorica - četrtek, 8. julija 1976 - Trst

Posamezna številka Lir 150

Cankarjevo sporočilo domovini

V svoji zadnji knjigi Podobe iz sanj, v zadnji črtici ima Ivan Cankar znameniti razgovor s Smrtjo. Gleda jo pred sabo kot neizprosno sodnika: Človek, povej, kako si živel, komu živiš? Povej mi zdaj ob tej uri, ki je ura sodbe in ura posvečenja: ko pridem k tebi, da pojdeš z menoj na poslednjo pot, koga boš klical na pomoč, da ti bo v trpljenju stal ob strani, da bo tvoj besednik pred pravičnim sodnikom?

Ukazujoč in trd je bil ob teh besedah glas matere Smrti.

Vzkliknil sem; iz globočine mojega umirajočega srca je planilo:

»Matil!«

Tih in mračen, kakor poprej, je bil plamen njenih oči. In zaklical sem v tej bolečini, v tem predsmrtnem spoznanju:

»Domovina!«

Milejši, jasnejši je bil plamen njenih oči, že se je dramilo v njem usmiljenje in odrešenje. Ali ganil se ni moj gost, moj sodnik, ni mi odgovoril, ni me izpustil.

Takrat se je v grozi in bolesti razklalo moje srce, da je dalo še, kar je imelo:

»Bog!«

* * *

Nekateri danes Cankarju to izpoved zamerijo. Taras Kermanner je v zadnji številki Mesta zapisal: »Ali se ni začel celo on (namreč Ivan Cankar) v svoji tako imenovani domovinski fazi prilagajati rodoljubju, ki ga je prej tako zaničeval in smešil, ni tudi on na koncu življenja zapisal tako sramotno ideološke devize: MATI, DOMOVINA, BOG?« (Most 1976, str. 28).

Ti kritiki bi radi spravili Ivana Cankarja v svoje ideološke sheme, to je v okvir svojega ateizma. Kadar se jim to ne posreči, ker je Cankarjeva izpoved preveč jasna, potem trdijo, da gre za »sramotne ideološke devize«, za Cankarjevo »slabost«. Toda zastavili bi si lahko vprašanje: Ali niso ti Cankarjevi kritiki, Taras Kermanner in tovariši, tisti, ki bi radi Cankarju pripeli v gumbnico svoje »sramotne ideološke devize« namesto bele krizanteme? Kajti odrekati Ivanu Cankarju odkritosrčnost in resnicoljubnost, narediti iz njega »propagandista«, ki se obrača po vetru, je po mojem mnenju največja krivica, ki jo lahko naredimo Cankarjevemu spominu, spominu moža, ki je o sebi zapisal: »Kar sem videl z očmi, s srcem in razumom, nisem zatajil; in bi ne bil zatajil za same zlate nebeske zvezde.« (Bela krizantema.)

Se hušje je, da so se nad Cankarja spravili politiki. Tudi ti hočejo biti razlagalci Cankarjeve misli. Tako se je oglašil nekdanji časnikar Franc Šetinc, sedaj sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZK Slovenije, torej eden najpomembnejših partijcev v Sloveniji.

Na nekem slavlju v Ljutomeru na Štajerskem je med drugim dejal: »V zadnjem času skušajo nekateri krogi doma in v tujini na najrazličnejše načine spet vsiliti razpravo o tem, da obstajajo v naši praksi razkoraki, ko gre za urejanje odnosov med samoupravnost socialistično družbo in verskimi skupnostmi. Ti poskusi se kažejo tudi v prefinjenih oblikah neoklerikalizma, ki skuša na primer slovenskemu narodu vsiliti svoj pogled na socialno in nazorsko bistvo velikih sinov slovenske pisane in pete besede, pri čemer je zanje dosti bolj pomembno, kdo je bil veren in kdo ne, manj pa jih zanimajo ideje, ki so jih izražali, ideje, ki so podžigale slovenski narod tudi v revolucionarnem boju.« (Delo 7. junija 1976)

Fran Šetinc je pri tem po vsej verjetnosti mislil na vrsto člankov, ki jih prof. Karel Truhlar objavlja o duhovnosti nekaterih slovenskih pesnikov in pisateljev, na Družino, ki je ob Cankarjevi stoletnici prinesla nekaj zanimivih misli raznih oseb o Cankarju in še na to in ono. Vse to razpravljanje je Šetinc »neoklerikalizem«, to se pravi organizirano politično delovanje Cerkve. Potem trdi, da hočejo s sličnimi razpravami vsiliti slovenskemu narodu svoj pogled na nazorsko opredelje-

nost velikih sinov slovenske besede.

Nam pa se zdi, da so danes vsi Slovenci pisarni ljudje in da so vsem dostopna dela naših pesnikov in pisateljev iz preteklosti. Zato si lahko vsakdo sam ustvari svoje mnenje o njih. Sedanjega rodu na Slovenskem nimamo za tako neobgljenega, da bi ne razumel Prešerna, Levstika, Cankarja, Kosovele ali S. Gregorčiča.

Mnenja smo, da so časi Jovana Vesela Koseskega in dr. Janeza Bleiweisa za nami, četudi morda Franc Šetinc dvomi o tem. Zato zaključimo s Cankarjem, kot smo z njim začeli:

»Moje delo je knjiga ljubezni — odpril jo, domovina! In ne poslušaj slovenskih recenzentov, slovenskih kritikov, še najmanj, če so to politiki.«

K. H.

Smrt za manjšine

V parlamentu na Dunaju je prišel v začetku tega tedna v razpravo zakonski osnutek o posebnem preštevanju narodnih manjšin in o njih pravnem položaju. O poteku razprave bomo poročali drugič, za danes le to, kako je prišlo do tega predloga in kakšen je njegov odmev.

7. člen avstrijske državne mirovne pogodbe pravi: »V upravnih in sodnih okrožjih Koroške, Gradišanske in Štajerske živi slovensko, hrvaško in mešano prebivalstvo. Slovenski in hrvaški jezik bosta poleg nemščine dovoljena kot uradna jezika. Na teh območjih bodo imena in napisi krajev v slovenskem in hrvaškem jeziku kot tudi v nemščini.«

Besedilo zakona je zelo jasno, za Avstrije pa doslej silno nerazumljivo, bolj kot da bi bilo napisano v sanskritu. Saj ne vedo, kako bi ta člen izvajali. Ko je pred leti socialistična vlada v Celovcu hotela razlagati besedilo člena kot zveni in je postavila dvojezične napise po Koroškem, je nastala znana napisna afer. Od takrat naprej ni miru. Vprašanje je bilo sproženo in se ni dalo več odstaviti z dnevnega reda.

Ministrski predsednik Bruno Kreisky si je pomagal tako, da se je z avstrijsko ljudsko stranko in liberalci zmenil za skupen zakonski predlog o preštevanju narodnih manjšin in za določitev njih pravnega položaja. Vse tri stranke, to je socialisti, liberalci (novi nacisti) in ljudska stranka so se domenili za skupno razlago 7. člena državne pogodbe: Narodne manjšine je treba najprej prešteti (štetje posebne vrste ga imenujejo), potem šele bodo določili, kakšne pravice jim bodo dali. Štetje pa predvideva, da bodo priznali narodno manjšino le tam, kjer bo več kot 25 % pripadnikov narodne manjšine; kjer jih bo le 24 % ali manj, ne bo uživala nobenih pravic. To je zloglasni zakon o štetju posebne vrste, ki so si ga izmislili Avstrijci.

Slovenska in hrvaška manjšina sta bili od vsega začetka zoper tak zakon in sta mu nasprotovali z vsemi močmi. Obrnili sta se tudi na vlado v Ljubljani in Beogradu, saj je Jugoslavija dolžna štiti jugoslovanske manjšine v Avstriji, ker je eden izmed podpisnikov avstrijske državne mirovne pogodbe. Tako v Ljubljani kot v Beogradu so ponovno razpravljali o nameravanem preštevanju narodnih manjšin v Avstriji. Zvezni zbor skupščine SFRJ je zadnjič razpravljal na seji 1. julija. Opozorili so, da bi sprejetje zakona gotovo pomenilo poslabšanje medsebojnih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo. Posebna delegacija obeh osrednjih političnih organizacij koroških Slovencev je bila tudi pri Titu v Beogradu. Predsednik Tito je izjavil, da bo Jugoslavija že naprej podpirala boj koroških Slovencev za njihove nacionalne pravice. (Pr. dnevnik.) Kakšne konkretne mere bo podvzela Jugoslavija na mednarodni ravni, če bo prišlo do sprejetja predloženega zakona v dunajskem parlamentu (in vse kaže, da bodo zakon sprejeli z ogromno večino), za sedaj ni znano.

29. in 30. junija je bila v Berlinu konferenca evropskih delavskih in komunističnih partij. Vršila se je v vzhodnem delu Berlina in se je udeležilo 29 partij Evrope. Med njimi so bile vse večje komunistične partije, kot tudi najmanjše npr. iz San Marina v Italiji in s Cipra. Konferenco so pripravljali več kot dve leti. Hotela pa jo je sovjetska partija, ki je upala, da bo taka konferenca potrdila vodilno vlogo Sovjetske zveze v mednarodnem komunističnem gibanju, podobno kot je to bilo za časa Stalina. Toda prav ta želja, oz. zahteva Sovjetov je naletela na nepopustlji-

Eno je gotovo: sedanje stanje na Koroškem je tudi posledica zgrešene narodne politike vsa leta po vojni. Grešili so koroški Slovenci sami in grešila je Ljubljana in z njo Beograd. Vsi so zaupali v lepe besede avstrijskih in zlasti koroških politikov in se šli »napredne« in »konservativne« Slovence, češ avstrijske stranke, zlasti socialisti bodo sami od sebe izpolnili dolžnost do narodne manjšine. Danes vidimo, kako so se ušeli.

Koroški sedaj nastopajo enotno v obrambi svojih pravic, tudi Jugoslavija jih podpira, a so gotovo že zamujeni dragoceni trenutki. Južni Tirolci so bili zmeraj strnjeni v svojem boju kot narodna manjšina, zato so dosegli svoj »paket«. Slovenci na Koroškem in tudi v Italiji pa smo zmeraj menili, da se bodo nemške oziroma italijanske stranke za nas borile, da nam bodo na krožniku prinesle »paket« naših pravic.

Po 30 letih vidimo, kaj imamo. A se seveda ne bomo izmodrili, ker se izmorditi ne smemo. Kljub temu moramo vsi brez izjeme podpirati koroške Slovence v njih boju zoper »preštevanje posebne vrste« in tudi vzpodbujati matično domovino, da se z vsemi sredstvi mednarodne diplomacije zavzame za pravice jugoslovanskih manjšin v Avstriji. Storit ji je treba, kar se še stori ti da.

■ Za pomoč potresencem je deželni odbor sprejel dva zakona; enega za popravilo in graditev javnih poslopij, drugega za pomoč kmetijstvu.

Kaj želimo od slovenskih oddaj na vatikanskem radiu

V rokah imam brošuro, ki jo mesečno pripravlja vatikanska radijska postaja in so v njej navedeni programi za mesec julij. Ogledujem si program slovenskih oddaj. Te so vsak dan ob 19. uri (po legalnem času ob 20^h).

Iz brošure je razvidno, da je precej stalnih programov: vsako soboto zvečer je duhovna misel za naslednjo nedeljo; vsak ponedeljek je oddaja Od nedelje do nedelje s papežem Pavlom VI.; vsako sredo pa je oddaja Verske aktualnosti.

Ostanejo še štirje prosti večeri na teden, ko se program lahko bolj svobodno oblikuje. Vendar so tudi tu neke skoro stalne oddaje: štiri bodo posvečene našim najmlajšim; dve Baragi in Slomšku; nekaj bo misijonskih: Krščanska oaza v Sahelu, Follereaujeva poslanica svetu, ekumenski razgledi, Budov svetovni nazor; nekaj je zgodovinskih pregledov: Sledovi krščanstva v Carigradu, Kristjani v Turčiji.

Resnično aktualnih tem bo zelo malo: Ob duhovniških jubilejih dne 4.7.; naši cerkveni pevski zbori: Ljubljana-Sv. Peter dne 6.7.; Primorska poje, Reportaža s 1. festivala slovenske cerkvene glasbe na Primorskem (2. oddaja) dne 20.7. Drugih

vo nasprotovanje nekaterih evropskih partij, med njimi predvsem jugoslovanske Zveze komunistov, italijanske, francoske in španske partije. Zastopniki teh so se že od prve zamisli o konferenci borili za to, da se prizna avtonomija posameznim partijam in se napravi konec vodilni vlogi kake partije.

TITOVE TEZE SO ZMAGALE

Kot znano je to tezo prvi začel zagovarjati Josip Broz Tito po drugi svetovni vojni. Posledica je bila, da so Stalin in z njim vse ostale partije sveta izobčile Tita in jugoslovansko Zvezo komunistov ter ju proglasile za izdajalca. To se je zgodilo konec junija 1948. Toda ideja predsednika Tita si je polagoma utirala pot v vrste drugih evropskih partij. Med temi ni bila zadnja italijanska partija. Njen voditelj Palmiro Togliatti je pred smrtjo nakazal italijanski partiji razvoj prav v tej smeri. Pri tem je imel predhodnika v osebi Gramscija, ki je v fašističnih zaporih razmislil pot Italije v komunizem in uvidel, da mora Italija stopiti na samostojna in avtonomna pota zaradi posebnih zgodovinskih, socialnih, zemljepisnih in kulturnih razmer italijanskega ljudstva. To dvojno dediščino je sprejel sedanji voditelj Enrico Berlinguer in na njej zgradil svojo tezo o zgodovinskem kompromisu. Ta namreč pomeni italijansko pot v komunizem. O tem ni potrebno, da kdo dvomi. Kajti sleherni komunistični partiji je prvi cilj oblast. Ko je na oblasti pa, kako to oblast obdržati.

Zavreči tridesetletno Stalinovo dediščino in idejo o prvorojenstvu Sovjetske zveze kot nosilke socializma v svetu ni bilo lahko. Toda politični realizem, ki je značilen za vse komunistične voditelje, je partijam zapadne Evrope narekoval, da morajo po tej poti. Sovjetska partija se je seveda z vsemi močmi upirala, da bi priznala to dejstvo. Zato so se priprave na berlinsko konferenco tako silno zavlekale. Na koncu Sovjetom ni ostalo drugega, kakor da vgriznejo v kislno jabolko, če niso ho-

teli doživeti še večje sramote, da tako pričakovane konference sploh ne bo.

Tako je torej prišlo do sestanka vseh vodilnih partijcev Evrope v Berlinu. Prišli so Brežnjev, Gierrek, Ceausescu, Francoz Marchais, Italijan Berlinguer in zlasti še jugoslovanski predsednik Tito. Ta je prvič po 20 letih bil na kakem mednarodnem komunističnem srečanju. V Berlinu pa je šel zato, ker so tam potrdili njegove teze, ki jih danes poznamo kot »evrokomunizem«. Na konferenci niso veliko razpravljali, saj je bilo potrebno le podpisati že pripravljeno izjavo. Vendar so pred podpisom vsi glavni voditelji še kaj povedali. Tako je spregovoril Berlinguer in spregovoril je Tito, pa še drugi voditelji. V svojih govorih je pa vsak potrdil svoje gledanje na komunistično stvarnost. Brežnjev je potrdil zahtevo, da mora sovjetska partija ohraniti svojo vodilno vlogo v mednarodnem delavskem gibanju; njegovo tezo so potrdili voditelji vzhodnih sovjetskih satelitov, ki zmeraj zvesto ponavljajo, kar njih profesor Brežnjev pove. Zastopniki evrokomunizma in Tito so pa ostali pri svojih stališčih. Na koncu so vsi podpisali že pripravljeno izjavo.

Bistvo te izjave je v tem, da priznava avtonomijo vsaki partiji, da išče svojo pot, kako priti na oblast. Vsaka država, kjer so komunisti že na oblasti, pa mora uživati polno suverenost in druge partije se v njeno notranjo politiko ne smejo vmešavati. S tem so obsodili teorijo Leonida Brežnjeva o »omejeni« suverenosti socialističnih držav in njegov oboroženi poseg na Češkoslovaškem za časa praške pomladi. Končno so potrdili veljavnost politike neuvrščenosti držav za mir na svetu.

BREZ ZMAGOVALCEV IN BREZ PREMAGANCEV

Konferenca v Berlinu se je pravzaprav zaključila brez zmagovalcev in brez premagancev, saj je vsak ostal pri svojem. Sovjetska zveza bo zato še naprej upravljala satelitske države vzhodnega bloka razen Romunije, kot dosedaj, Jugoslavija in zapadne komunistične partije pa bodo naprej hodile po svoji poti.

Berlinska konferenca pušča eno vprašanje brez odgovora: Komunistične partije zahodne Evrope, zlasti italijanska in francoska, trdijo, da pristajajo na demokratično igro večine in manjšine in na svobodne volitve. Če pridejo na oblast, bodo ohranile demokratični sistem več strank. Tako trdijo. Toda izkušnja priča, da so komunisti povsod, kjer so prišli na oblast, odpravili vse stranke in vpeljali svojo diktaturo. Prav pred kratkim se je to zgodilo v Vietnamu. Oba Vietnama so združili v eno državo z eno samo stranko, komunistično partijo, čeprav so za časa vojne in revolucije trdili, da bodo vsaj v Južnem Vietnamu spoštovali demokratične svoboščine.

Ali bo v Italiji drugače, če pride PCI na oblast? Za mnoge to vprašanje ne pušča nobenega dvoma. Vsaka partija po svoji nara-vi teži v diktaturo. Možno je pa začasno demokratično sožitje kot je bilo na Češkoslovaškem takoj po osvoboditvi leta 1945. Končalo se je pa v diktaturi češkoslovaške partije, ki ji po skoro 30 letih ni še videti konca.

Kazimir Humar

Nepotrebne težave v Cerkvi

Zgodovina priča, da so v časih velikih verskih in družbenih kriz zmeraj delali težave v Cerkvi tudi duhovniki in redovniki. Tako je bilo v 4. in 5. stoletju v dobi velikih kristoloških bojev, ko je šlo za versko resnico o Kristusu ali je pravi Bog in nato ali je pravi človek. To je doba treh znamenitih koncilov: nicejskega leta 325, efeškega leta 431 in kalcedonskega leta 451. Cerkve je morala nastopiti proti nekaterim duhovnikom in škofom, ki so napačno razlagali resnico o Kristusu.

Druga podobna kriza je nastala v 16. stoletju. Tedaj ni šlo več za vprašanja o Kristusu, temveč za vprašanje o človeku in njegovem zveličanju. Nastopil je Martin Luter s svojimi privrženci, ki so razlagali svoj nauk o človekovem zveličanju v nasprotju s stalno razlago Cerkve. Na tridentinskem koncilu so cerkveni očetje izdelali avtentično razlago o človekovem opravičenju, milosti in zakramentih. Toda Luter in ostali protestantje je niso sprejeli.

Danes doživljamo podobno krizo. Gre predvsem za Cerkve in njeno bistvo, za njeno poslanstvo v zgodovini ter za vlogo, ki jo v Cerkvi imajo vodstvo (papež in škofje) in duhovniki ter laiki. O tem je zelo lepo, izčrpno in na moderen način razložil zadnji koncil v konstituciji o Cerkvi (Lumen gentium). Toda številnim kristjanom je to premalo. Hočejo iti preko koncila in si prisvajati vlogo, ki je nimajo, ker je od Kristusa niso dobili.

Zato je opaziti, kako nastopajo številni teologi, duhovniki in tudi škofje, ki hočejo imeti zadnjo besedo o številnih vprašanih Cerkve; ki raznih določb in naukov zadnjega koncila ne sprejemajo (konzervativci) ali pa jih hočejo razširiti preko dopustnih mej (napredni teologi). Njim se pridružujejo laiki, ki se prištevajo zato med »konzervativce« ali med »naprednjake«. Tako je pokoncilska Cerkve med seboj močno razklana. To je bolečina sv. očeta Pavla VI., ki nanjo ponovno opozarja v svojih nagovorih. Je pa skrb tudi številnih škofov, ki imajo opravka s takimi oporečniki. Zadnji dogodki so naslednji:

V Švici je škof Lefevre, ki se je postavil na čelo konservativnih kristjanov, proti volji Apostolskega sedeža na praznik sv. Petra in Pavla posvetil nekaj novih duhovnikov in diakonov. Njegova trditev je, da papež Pavel VI. nima pravice spremeniti liturgije, ki jo je vpeljal Pij V. po tridentinskem koncilu. Po takem mnenju bi en papež bil več kot drugi, Pij V. več kot Pavel VI. Apostolski sedež je zaradi takega postopanja za eno leto prepovedal škofu Lefevru opravljati duhovniško in škofovsko službo. Enaka kazen je zadela nekatere duhovnike, ki jih je on posvetil.

V Italiji je dom Franzoni, bivši opat v samostanu benediktincev v Rimu. O njem smo tudi mi že pisali, da dela težave rimski Cerkvi, ker očitno simpatizira s marksisti. Zmeraj je zavzemal stališča nasprotna cerkvenim: zagovarjal je razpoko, odrekal papežu in škofom pravico, da učijo in uvajajo kako disciplino v Cerkvi, da dajejo navodila vernikom in se pri tem skliceval na pravice »božjega ljudstva«. Odločno je oporekal pravico, da se italijanski škofje izjavljajo glede volitev

in strank. V znak tega oporečnosti je pred volitvami javno dal izjavo, da bo glasoval za PCI in pozval še druge kristjane, naj naredijo enako. Rimski vikar kardinal Poletto ga je v privatnem pismu pozval, naj se uglasli s stalnim naukom Cerkve glede marksizma ali pa naj se odpove duhovništvu. Dom Franzoni je pa privatno pismo takoj objavil v časopisih. Tedaj je kardinal Poletto tudi sam nastopil, objavil svoje pismo Franzoniju v celoti in potrdil, da bo Cerkve morala upornemu Franzoniju odvzeti duhovniške pravice, če v določenem roku ne sprejme pogojev, ki so mu jih postavili. Ker pa nič ne kaže, da se bo trmast opat uklonil, ga bo pač zadela cerkvena kazen.

Naslednji primer v Italiji je pa duhovnik Olindo Del Donno. Ta je šel v nasprotno smer. Na zadnjih volitvah je kandidiral na listi MSI in bil izvoljen za poslanca. Po določilih konkordata pa duhovnik v Italiji ne more biti aktiven politik. Zato so italijanski škofje in Apostolski sedež znova v škripcih, kaj naj storijo. Za enkrat so mu prepovedali opravljati kakršna koli duhovniška opravila v Rimu.

Tudi drugod po Italiji so nastali podobni primeri z duhovniki in laiki, ki hočejo hoditi svoja pota, kot bi njih postavil Sv. Duh, da vodijo Cerkve in razlagajo božje razodetje. Tudi goriška škofija ni povsem izvzeta.

Gre res za nepotrebne težave v Cerkvi, ki izhajajo predvsem iz napuha in trme, kot že tolikokrat v Cerkvi. Reformatorji Cerkve so bili svetniki od sv. Pavla dalje, ne pa uporni duhovniki in laiki. Zato tudi danes potrebuje Cerkve svetnikov in ne oporečnikov, ki so le laži-svetniki.

Problem talcev

Že trideset let po vojni se zgražamo nad okrutnostjo nacistov in fašistov, ki so med vojno streljali talce. Toda žal je to zgražanje največkrat le hinavščina. Kajti nacistični sistem streljanja talcev je po vojni našel številne posnemovalce. Gre za razne skupine teroristov, ki zdaj tu zdaj tam ugrabijo letalo s potniki, ki postanejo talci; se zabarikadirajo v kako poslopje s skupino nedolžnih ljudi, ki postanejo njih talci itd. Gre za dogodke, ki so vsem znani in na žalost še zmeraj pogosti. Pri tem ne gre samo za grožnje, kajti ponovno se je že zgodilo, da so talci plačali tudi z življenjem, prav kot za časa nacizma.

Človeštvo stoji pred temi dejstvi, se zgraža, stori pa ne nič, da bi jih preprečilo, nasprotno v mnogih državah imajo take teroriste za junake; na žrtve njihovih »junastev« pa nič ne pomislijo.

Problem sodobnih talcev se je znova pojavil v vsej dramatičnosti pretekle dni, ko je skupina sedmih palestinskih teroristov preusmerila francosko letalo z 250 potniki. Ko je bilo letalo nad Atenami, so ga preusmerili na letališče Entebe v Ugandi. Za odkup talcev so zahtevali izpustitev kakih 50 zaprtih Palestincev v izraelskih

OD TEDNA DO TEDNA

■ Huda suša je zajela vso zapadno Evropo; prizadete so tudi severne pokrajine Italije, dočim na jugu precej dežuje. Zaradi suše ni krme za živino. Ponekod so že začeli klati mlado živino, ker ji nimajo kaj pokladati v jasi.

■ Festival fantastičnih filmov bo v Trstu od 10. do 24. julija. Na sporedu je 38 filmov iz raznih držav. Poleg tega bodo predvajali še filme iz preteklih let in jih vrtili na gradu sv. Justa in v kinodvorani Excelsior.

■ Stalno slovensko gledališče v Trstu bo dobilo jamstvo dežele, da lahko najame posojilo 300 milijonov lir za svoje delovanje in kritje dolgov.

■ Za pouk slovenščine na trgovskem zavodu v Vidmu »B. Stringher« so se izrekli vsi pristojni organi na tem zavodu: velika večina dijakov, zavodni svet in profesor-ski zbor. Predlog je sedaj šel na šolsko ministrstvo v Rim, da odobri pouk slovenščine na tem zavodu kot enega izmed tujih jezikov. Pouk slovenščine na trgovskem zavodu je lepo utemeljil profesor Ellero, ki je rekel: »Tisoč vezi veže slovenski in furlanski narod, in to ne od danes, temveč od zmeraj.«

■ Letošnje mature v Italiji nimajo sreče. Začeti bi se morale z nalogo iz italijanske v četrtek 1. julija. Toda zgodilo se je, da so prejšnji dan premotili neko redovnico ravnateljico učiteljica v mestu Vigevano, da je odprla zapečaten ovojnik z naslovi nalog iz italijanske in matematike. Ko se je to razvedelo, je ministrstvo odgodilo nalogo iz italijanske na ponedeljek 5. julija z novimi naslovi. Maturitetni izpiti so se zato pričeli v petek z nalogo iz latinščine.

in drugih zaporih. Začela so se pogajanja, nekaj talcev so izpustili, druge so pridržali. Če ne izpolnijo njihovih zahtev, bodo v nedeljo vse pobili, so grozili. Ponoči od sobote na nedeljo je pa troje izraelskih letal pristalo na letališču Entebe. V letalih so bili preoblečeni izraelski vojaki, kakor da bi bili zaporniki, ki jih mislijo zamenjati. Preoblečeni vojaki so napadli palestinske teroriste, pobili nje in še 30 ugandskih vojakov na letališču, zažgali večje število letal in rešili talce ter posadko. Čez pol ure so bili že na poti domov v Izrael. Okrog 115 oseb je bilo rešenih.

Ob tem podvigu so mnogi po svetu zagrali vik in krik, da so Izraelci kršili ugandsko suverenost. Neki naš bralec piše: »Ali niso še prej ugrabitelji kršili suverenosti in človečanskih pravic ugrabljenih? Ali ni prvi suveren človeška oseba in ne umetna zgradba neke države?«

Švedi, ki menijo, da so demokrati, in še mnogi z njimi pa pišejo, da je več suverenost države kot pa življenje nedolžnih ljudi.

To je nacizem v moderni obleki.

Proračun Slovenije

Za leto 1976 predvideva Slovenija izdatkov v znesku 8.389 milijonov dinarjev. Od tega bo dala v zvezni proračun v Beogradu kar 5.341 milijonov, kar zneske 63,7 odstotka. Sama republika pa bo porabila 3.048 milijonov oziroma 36,6 odstotka.

Pripomniti je, da omenjena sredstva, ki jih prejme zvezni proračun, niti niso vse, kar zveza prejme iz Slovenije. Omenjeno gre le od prometnega davka, ki ga poberejo tu. Naravnost v zvezni proračun pa gredo vse carine in še neki drugi dohodki.

Odprt suhozemski terminal v Sežani

Točno ob zapadlosti roka, ki ga je predvideval načrt, so v Sežani odprli suhozemski terminal. Objekt obsega skupno površino 70 hektarov in razpolaga s sodobno stavbo za carinske storitve, skladišča, menzo, bencinske črpalke in obsežne ploščadi za parkiranje.

Jugoslovanski avtoport, kateri bo tesno povezan z italijanskim, ki je v gradnji, bo predstavljal važen pospeševalni element za razvoj trgovskega prometa in bo zato pomenil nadaljnjo možnost še večje odprtosti meje med Italijo in Jugoslavijo. Ta pomen je bil poudarjen na otvoritveni slovesnosti, kjer je bilo tudi rečeno, da obstaja možnost, da bi v prihodnosti povežali terminal z nastajajočo prosto cono, katero predvideva italijansko-jugoslovanski sporazum iz Osima.

PRIPRAVA NA ZAKON IN BOŽJA BESEDA

Cerkve mora v svojem dušnopastirskem poslanstvu skrbeti, da verniki prejmejo vredno zakramente, ki so vidni vrelci milosti in moči. Za to pa je treba žive vere, ki se oživlja in pozivlja po oznanjevanju božje besede. »Vera je iz poslušanja,« pravi sv. pismo.

Za prejem zakramenta sv. zakona Cerkve tudi zahteva, da zaročenci poslušajo in sprejmejo božjo besedo, da se v njih pozivi vera. Zato zahteva predzakonski pouk, da v luči božje besede v veri dojemajo smisel zakona in njegovo bitnost ter se povzpejo do vzora, ki ga oznanja krščanstvo, namreč, da je vzor zakonske ljubezni prav ljubezen Kristusa do svoje Cerkve.

Cerkve s tem, da oznanja zaročencem božjo besedo, ne zanemarija, ampak priznava in uveljavlja vse človeške vrednote zakona. Kristusovo odrešenje, ki se razliva na vse čase in ljudi vseh rodov, prinaša popolno odrešenje človeku. Z božjo besedo Cerkve pomaga človeku, da odkrije polnost človeških vrednot, mu odkriva nov pogled na zakon, da po njej dozoreva za popolno dovršenje odrešenjskega Kristusovega načrta.

Kdor oznanja zaročencem božjo besedo, jih vključuje v krščansko skupnost in zato je čas priprave na poroko res izreden čas za rasti v veri.

Zaročenci morajo zato z odprtim srcem poslušati božjo besedo, si jo prisvojiti in velikodušno slediti Kristusu. Postati morajo drug drugemu pričevalci vere, skupno pa pričevalci vere v skupnosti, v kateri živijo.

RAZNE NOVICE

Slovenščina v Clevelandu

Po poročilu v ameriškem slovenskem dnevniku »Ameriška Domovina« so se na državni univerzi v Clevelandu začela z letošnjim marcem predavanja iz slovenščine po dve uri na teden. Pobuda izhaja iz vrst študentov Slovenskega kluba na omenjeni univerzi.

Cleveland v zvezni državi Ohio je središče ameriškega slovenstva, v njem živi okoli 100.000 Slovencev in njihovih potomcev, tako da so ga včasih nazivali tudi »ameriška Ljubljana«. Tu imajo več slovenskih narodnih domov in tudi omenjeni slovenski dnevnik.

Meseca maja letos so imeli mednarodno trgovsko razstavo, na kateri je jugoslovanske razstavljalce zastopala Ljubljana, ki se je malo prej posestrila s Clevelandom. Ljubljanski razstavni prostor je bil od vseh najbolj urejen in je privlačil največ obiskovalcev.

S tem v zvezi samo primeri: tudi Trst je bil do zadnje vojne mesto, v katerem je v primeri z drugimi živel največ Slovencev. Po zmagi nad fašizmom pa so odgovorni krogi storili vse, da bi slovenski življenjski čim bolj asimilirali, namesto da bi ustvarili svobodno in odprto mesto, kjer bi v sožitju bivalo italijansko in slovensko prebivalstvo; odprto mesto na vzhod, sever in zahod.

Toda zaradi zaostalih romantičnih nacionalnih mitov se Trst še danes krčevito upira uporabi slovenščine tako v občinskem kot v pokrajinskem in deželnem svetu. Ne nazadnje tudi na univerzi. Zato je povsem izgubil nekdanjo vlogo srednjeevropskega središča na vstopu v Sredozemlje in pristal v zadrgi, ki si jo s takimi preživljami meščanskimi nacionalnimi miti iz dneva v dan samo še bolj zatiska.

★

Italijanski parlament ima svoje predsednike

Po volitvah se je novi italijanski parlament prvič sestel na seji v ponedeljek 5. julija. Kot prvo dejanje so izbrali predsednika senata in poslanske zbornice. Kot so se že prej med seboj domenili, so za predsednika senata z veliko večino glasov izvolili krščansko demokratskega prvaka Fanfanija, ki je že v prejšnji dobi nekaj let vodil senat.

V poslanski zbornici pa je prejšnjega predsednika socialista Pertinija zamenjal komunist Pietro Ingrao. Tako bo prvič po vojni komunist predsedoval poslanski zbornici. Tudi za Ingrao je glasovala velika večina poslancev.

Do tako mirnih volitev je prišlo, ker so se vse stranke ustavnega loka prej tako domenile na pobudo tajnika DC Zaccagninija. Sedaj bodo morali rešiti še težje vprašanje, to je sestavo nove vlade.

★

Pokrajinski čebelarški konzorcij

V Trstu je bil pred kratkim ustanovljen pokrajinski čebelarški konzorcij, ki ima svoj sedež pri Združenju živinorejcev na trgu Scrocola 4, tel. 35245.

S to ustanovitvijo so se čebelarji tržaške pokrajine pridružili številni družini čebelarjev naše dežele in s tem ustvarili predpogoje za čimboljše rešitev tehničnih in gospodarskih problemov, ki zadevajo razvoj deželnega in splošno državnega čebelarstva.

Konzorcij obvešča ob tej priložnosti vse zainteresirane čebelarje tržaške pokrajine, da lahko dobijo vse potrebne informacije na gori omenjenem sedežu ali pa na pokrajinskem inšpektoratu za poljedelstvo, ul. Martiri della Libertà 7, tel. 31581 ali 38673.

Kamenčki

Maršal Tito slovenskim partijcem v Italiji

Ko vam pišem to pismo iz Berlina, sem doživel eno največjih zadoščenj v svojem dolgem življenju. Evropske partije so potrdile veljavnost moje politike in politike Zveze komunistov Jugoslavije, da naj bo vsaka partija samostojna na svoji poti v socializem.

Ali se vi na Tržaškem in Goriškem še spominjate leta 1948, ko sem z jugoslovansko Zvezo komunistov odpovedal pokorščino Josipu Stalinu? Kako ste se takrat tudi vi slovenski kominformisti na Tržaškem postavili proti meni, proti Jugoslaviji in proti slovenskemu ljudstvu? Grdili ste mene in jugoslovansko partijo. Le prebrskajte L'Unita, Il Lavoratore in druge vaše časopise iz tistih časov, pa boste lahko brali, kaj vsega ste izrekli na moj račun. Najhuje pa je bilo, da ste na pritisk italijanske partije vzeli svoje otroke iz slovenskih šol in jih prepisali na italijanske.

Toda mi se v Jugoslaviji nismo vdali. Danes nam vsi dajete prav.

Vendar me pri tem uspehu nekaj moti: motijo me Slovenci na Koroškem. Pri njih se je naša partija odrekla svojemu geslu: Opri se predvsem sam nase! Svetovali smo jim in celo ukazali, naj se združijo s socialisti in drugimi naprednimi silami v Avstriji. Te jim bodo zaradi svojega naprednega programa zagotovile vse pravice, ki jim kot narodni manjšini gredo. Trdno smo v to verovali.

Na žalost pa moram priznati, da smo se ušeli. Socialist Kreisky na Dunaju in njegov kolega Wagner v Celovcu sta se povezala z vsemi reakcionarnimi silami v Avstriji na škodo koroških Slovencev. To je za našo jugoslovansko partijo in zame osebno velik političen poraz, saj se zavedamo, da smo za ta poraz krivi tudi sami. Če bodo koroške Slovence prešteli, kot se preštevajo živina, bo to tudi naša krivda.

Ta poraz na Koroškem mi narekuje, da vam slovenskim partijcem v Italiji danes drugače svetujem kot v preteklosti. Oprite se na lastne narodne sile. Izkušnja iz leta 1948 na Tržaškem in sedaj izkušnja na Koroškem pričata, da v uri odločitve ostanejo narodu zvesti samo tisti, ki so samostojni, ki se zavedajo, da je narod prvo, politika in oblast pa le v službi naroda.

Poglejte svoje tovariše iz italijanske partije. Ali so se oni kdaj izneverili svojemu italijanstvu tako, da bi stavili interese partije nad interese naroda? Nikoli. In dam jim prav. Saj oni so italijanska komunistična partija. Vsaka stranka pa mora predvsem imeti v vidiku interese svojega naroda. Vi slovenski partijci v Italiji pa ravnate drugače. Vaš pisatelj Ivan Cankar vas ni tako učil.

Tu sem se zbudil kakor iz težkih sanj. V spalnici je bilo soparno, dihalo se je težko, skozi okno je silila prva jutranja zarja. Dvignil sem se na postelji z vprašanjem: Je bilo pismo avtentično ali so bile le sanje? Če ni avtentično, je vseeno prav, da se zapiše, saj bi maršal Tito pravzaprav moral tako ali podobno pismo poslati našim partijcem, posebno še tistim, ki so profesorji na slovenskih šolah. Zato sem vstal in po spominu napisal, kar sem v sanjah bral.

(r+r)

Kirurg, ki je vse na Marijo gradil

Ko je v kongresni dvorani nemškega muzeja v Münchnu na Bavarskem profesor medicine in kirurg svetovnega slovesa imel slavnostni govor: »Marija, Kraljica nebes in zemlje«, je vsa Nemčija prisluhnila. Da tako znan in zmožen medicinec pred vso javnostjo nastopi kot goreč častilec Matere božje, je bilo nekaj nenavadnega.

Ta slavnostni govornik je bil ustanovitelj in voditelj klinike Marije Terezije v Münchnu, prof. dr. Max Lebsche. Leta 1957 je umrl 71 let star. Münchenski župnik Maierhofer je v svojem govoru ob odprtem grobu dejal, da se ne more ime profesorja Lebscheja izgovoriti ne da bi se spošljivo omenjala njegova globoka verost in pobožnost. Njegova ljubezen do Marije se je npr. pokazala tudi v tem, da je vsak dan kratek odmor med delom porabil za molitev rožnega venca. Vsako nedeljo ali praznik je obiskal kako Marijino svetišče. Njegova posebna ljubezen je veljala zaščitnici Bavarske.

Prof. Lebsche je deloval vedno kot stodoletni kristjan in katoličan. Zgodaj zjutraj je šel najprvo v domačo kapelo svoje klinike. Vsak dan je bil pri sv. maši. Že dolgo pred prvo mašo je opravil jutranjo molitev. Živel in delal je z nadčloveško močjo. Ko so ga vprašali, naj pove

skrivnost, da ima tako gotovo roko pri operacijah, je odgovoril: »Če mi čas dopusti, ne začnem nobene operacije brez molitve, če je le mogoče v zvezi s sveto mašo. V začetku operacije izročim svoje roke božji roki.« Njegov cilj je bil vsem bolnikom rešiti naravno in nadnaravno življenje. Bil je eden izmed najbolj delavnih, četudi tihih laičnih apostolov bavarske dežele.

Odlikovale so ga pristne marijanske kreposti. Z veliko ponižnostjo je občeval z vsakim bolnikom. Kdor se je seznanil s tem znamenitim kirurgom, se je čudil, da je kljub vsem uspehom bil tako skromen in brez zahtev. Ob vseh bremenih in prezahtevnosti je bil vedno izredno dober in pripravljen pomagati. Uboge je zdravil brezplačno, četudi je operacija trajala dolgo časa in je moral še pozneje skrbeti za operiranega.

Ob koncu svojega zgornj omenjenega slavnostnega govora je rekel, da mu bo ob njegovi smrti uri samo Zatočišče grešnikov. Pomoč kristjanov izprosila milost in božje usmiljenje. Končal je z besedami: Ti moreš, ti hočeš, ti moraš pomagati, o milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija. Njegove zadnje besede pred smrtjo so bile: Marija pomagaj! Mati božja, ne zapusti me!

Duhovniku - trpinu v spomin

Z Arturjem Zalatelom sva bila v duhovniški službi po čudnem naključju zmeraj tesno povezana. Ko sem leta 1941 prišel v Komen za kaplana, je on bil za župnika na Vojsčici. Na to mesto je prišel prav iz Komna, kjer je prej bil kaplan. Poleg Vojsčice je upravljal še Kostonjico. Leto nato me je nadškof poslal za župnega upravitelja v Opatje selo in ostala sva sosedata. Če se je prej ustavljal v Komnu, ko je prihajal na obisk k dekanu in svojim komenskim znancom, se je zdaj ustavljal v Opatjem selu, ko se je s kolesom vozil v Gorico. Jeseni 1943 sem bil premeščen v Gorico za stolnega vikarja. Artur Zalatel je ostal na Krasu. Toda bili so težki časi takrat. Ob neki čistki leta 1944 so Nemci požgali Vojsčico in tudi župnišče. Komen je bil že prej požgan. Kaj naj stori? Mesto župnika v Standrežu je ostalo prazno, ker je začasni upravitelj dr. Alfonz Čuk prišel v Gorico za profesorja. Artur Zalatel je prosil za Standrež in prišel v to predmestno župnijo. Znova sva postala sosedata.

Upal je, da bo v Standrežu bolj mirno. Ali na veliko noč v aprilu 1945 so ameriški bombniki odvrli bombe na južni del Gorice. Zadelo so tudi Standrež in štandredsko župnišče. Za Arturja Zalatelya je to bil nov živčni pretres po vsem ostalem, kar je preživel na Krasu.

Po končani vojni so se začele kazati posledice na njegovem zdravju; pojavila se je sladkorna bolezen, ki je vplivala tudi na njegove živce. Zmeraj težje je opravljal službo v Standrežu. Zato ga je nadškof poslal leta 1951 v Mavhinje v upanju, da bosta manj zahtevna služba in kraški zrak pomagala njegovemu zdravju. Toda upanje se ni izpolnilo. Zaradi tega se je odpovedal službi in prišel v Gorico. Nadškof ga je imenoval za stolnega vikarja in kateheta na slovenskih nižjih srednjih šolah. Tako sva postala znova sosedata v stolnem župnišču in ostala sosedata do njegovega zadnjega romanja v Lurd in v večnost.

Čudna so včasih pota božje previdnosti. Prvič sem srečal pok. Arturja Zalatelya v malem semenišču. On je bil v 4. gimnaziji, jaz v prvi; užival je ugled pri nas najmlajših, ker je opravljal službo zakristana. Za nas prvošolke je bila to važna služba. Bil je doma iz Brd in sicer iz Šlovenca. Njegova družina je bila dobrostoječa in mati je bila iz plemenite družine de Honestis. Gospod Artur ni tega nikoli prikrival. Po značaju je bil vder, vesel, poln domislje. Dokler je mogel, je rad pohajal po svetu. Z ljudmi se je posebno na Krasu dobro razumel, ker mu niso zamerili njegovih včasih trdih besed, saj so vedeli, da bo zunaj cerkve s špaso besedo vse »pogluhal«.

Nekoliko težje stališče je imel v Standrežu, ker so tam ljudje nekoliko drugačnega značaja kot Kraševci. Mnogi so ga kljub temu imeli radi, ker so slutili njegovo bolezen.

Ta se je pojavila v akutni obliki, ko je bil v Mavhinjah. Po preselitvi v Gorico se je njegovo stanje slabšalo iz leta v leto. Ponovno je moral v bolnišnico na številne operacije. Začel je izgubljati ud za ud. Prste na roki, potem nogo, nazadnje oči; nevarnost je bila, da izgubi

še drugo nogo. Obiskal je vse mogoče bolnišnice, pa mu niso mogli pomagati. Nazadnje se je vdal v usodo in ni hotel v nobeno bolnišnico več. Na vozičku se je premikal po stanovanju, poslušal radio in se rad pogovarjal z obiskovalci. Ko ni več videl, mu je Apostolski sedež dal privilegij, da je lahko maševal doma ob pomoči kakega duhovnika. Vsakdanja maša mu je postala tako poleg rožnega venca največja duhovna tolažba v zadnjih letih. Če se je kdaj zgodilo, da ni našel pomočnika za mašo (a to se je redkokdaj zgodilo), je bil to zanj najbolj žalosten dan. Ni se bal trpljenja, bal se je ostati brez maše.

Kot bolnik je šel večkrat v Lurd. Tudi lansko leto je bil tam. Vrnil se je duhovno okrepljen. Zato so ga tudi letos na-

govarjali, naj gre, ne iskat čudeža, temveč vdanosti v trpljenje. Odzval se je vabilu prijateljev in šel. Pa ni priromal do Lurda živ, prej ga je Marija hotela pri sebi v nebesih.

Odšel je na praznik apostolov Petra in Pavla. V življenju je bil zmeraj Cerkvi zvest. Vatikanski radio je poslušal vsak večer. »Da slišim kako duhovno misel,« je dejal, »in da zvem, kako gre Cerkvi po svetu.« V svoji dvajsetletni bolezni je bil včasih tudi nestrpen, jdek v besedi. A mu nismo zamerili, saj je tako kmalu prešel v špas in duhovnost. V bolezni si je pridobil precej prijateljev med vsemi, tudi med zdravniki. Neka znana gorška gospa, italijanskega rodu, je ob novici, da je umrl, v solzah rekla: »Bil nam je več kot prijatelj, bil nam je kot član naše družine.«

Naj bo g. Arturju Zalatel, duhovniku-trpinu, Bog velikodušen plačnik.

Artur Zalatel se je rodil v Šlovencu v Brdih 18. julija 1911, gimnazijo in bogoslovje je dokončal v Gorici in bil posvečen 25. oktobra 1936. Kaplan v Komnu dve leti, župnik na Vojsčici šest let (1938-44), v Standrežu sedem let (1944-51), v Mavhinjah tri leta (1951-54), stolni vikar v Gorici in katehet na nižji srednji šoli ter dve leti kaplan v civilni bolnišnici v Gorici. Leta 1960 je zaradi bolezni stopil v predčasni pokoj.

K. H.

CIRIL-METODOVA PROSLAVA IN NOVOMAŠNO SLAVJE na Vejni v nedeljo 11. julija ob 17.15

ob sodelovanju treh primorskih novomašnikov, zlatomašnika in cerkvenega pevskega zbora sv. Cirila in Metoda iz Ljubljane.

Vse slovenske vernike vabi

APOSTOLSTVO SV. CIRILA IN METODA

Idrijski rudnik

■ Idrijski rudnik živega srebra je začel v silne težave, ker je cena živega srebra na svetovnem trgu občutno padla. Na londonski borzi stane jeklenka živega srebra 85 dolarjev, v idrijskem rudniku pa imajo stroškov za eno jeklenko 365 dolarjev. Tudi če bi rudnik kar se da modernizirali, bi njihovi stroški bili še zmeraj dosti višji od cene na svetovnem trgu. Menijo, da bodo našli rešitev v tem, da bodo večje število rudarjev preusmerili v druge dejavnosti, rudnik pa bodo kljub temu ohranili ob manjšem številu zaposlenih. Saj gre za edini rudnik živega srebra v državi in upati je, da se bodo cene znova dvignile.

■ V Sloveniji so razpisali posojilo za ceste. Nabrati hočejo 900 milijonov novih dinarjev, da bodo lahko preuredili in modernizirali večje število cest. Vsaka občina mora zbrati določeno vsoto posojila, katero zbirajo na podlagi prostovoljnih prispevkov pri občanin in pri podjetjih. Če takih prostovoljnih posojil ne bo dovolj, bodo pač določili, koliko mora vsakdo posoditi. Čas je že bil, da so se v Sloveniji spomnili na ceste in da hočejo zares kaj narediti.

JONA

Zunaj je tulil vihar,
v trupu je Jona zaspal —
bliskov in strel bo požar
zdaj zdaj ladjo razkral.
Vrgli mornarji so žreb,
ki je preroka zadel —
z morja je švignil galeb,
val je Jono objel.

Veter se je upokojil,
dan je spet jasno vzblesel —
ko bom v zemlji gnul,
gozd bo narahlo šumel.

★

SENCE

Sence padle so v srce,
temne in globoke —
na obraz si denem roke,
da zakrijem bol, solzé.
Kdaj spet tvoja luč vzcvete
in kot valoveče morje
brzde duše spere, zorje,
dan kristalen v meni vžge?

★

POTOPIL BOM...

Potopil bom srce v temo,
potopil bom srce v gluhotu —
in ko ostanem sam s tihoto,
na skrivno stopil bom stež,
ki me privede pred Dobroto...

Mestno prebivalstvo je silovito naraslo in s tem je narasla tudi potreba po novih cerkvah, župnijah, škofijah in cerkvenih stavbah na sploh. Poljski režim — zvest svojemu marksizmu — pa je bil po zadnji vojni zelo skop v izdajanju dovoljenj za zidavo novih cerkva, češ da se je število cerkva že itak izdatno povečalo v primerjavi s predvojnimi časom.

Na te trditve odgovarja poljska Cerkev, da se je število cerkva na splošno res povečalo, a to le zaradi priključenega bivšega nemškega ozemlja poljski državi, kjer je zlasti v Šleziji živel močna poljska manjšina, ne pa v osrednji Poljski, ki je bila od vojne najbolj prizadeta.

Zlasti pa občutijo katoličani pomanjkanje cerkva v novih industrijskih predmestjih in novih industrijskih mestih, ki zaradi novih industrij rastejo kot gobe po dežju po celotni poljskem podeželju. Pojav, sličen položaju v Sloveniji, kjer so sicer odprte vse predvojne cerkve, novi kraji kot npr. Nova Gorica ali predmestja v Ljubljani pa zmanjčajo na oblastveno dovoljenje za gradnjo novih bogoslužnih stavb.

Skratka: boj za zidanje cerkva na Poljskem ne jenja niti za hip in je stalen vir trenja in napetosti med Cerkvijo in režimom, ki se res novih cerkva boji kot vrag križa. Zato škofje in župniki ob sodelovanju vernikov in ob tihih privoljenju krajevnih partijskih predstavnikov včasih kar na svojo roko postavijo nova

Sv. Ivan

20. junija je nenadoma umrl krojaški mojster Anton Filipčič. Imel je 74 let. Bolehal je že več let, a je kar dobro prenašal svojo bolezen. Začel je svojo obrt na Repentabru, največ časa pa je preživel pri Sv. Ivanu. Ko se je preselil v tržaško mesto, je redno zahajal k službi božji v našo cerkev in bil še na praznik Sv. R. Telesa pri maši. Pogosto je pristopil k obhajilni mizi. Na zadnji poti so ga spremljali številni prijatelji. Pogrebni obred se je izvršil v slovenščini. Na željo prijateljev bo v svetoivanski župni cerkvi za pokojnika sv. maša v nedeljo 18. julija ob 10. uri. Naj v miru počiva. Družini in sorodnikom iskreno sožalje.

Na praznik rojstva sv. Janeza Krstnika 24. junija je obiskal našo župnijo apostolski administrator nadškof Cocolin. Skupno z 20 duhovniki je maševal zvečer ob 7. uri in govoril vernikom v obeh deželnih jezikih. S skupno službo božjo se zdi, da se bolje poudari edinstvo vernikov obeh narodnosti. Toda mnogo vernikov je izrazilo mnenje, da je pri sv. maši v italijanskem jeziku odpadlo pravilno sodelovanje slovenskih vernikov. Cerkev pa je za vsak narod uvedla živ bogoslužni jezik. Dolej smo imeli tudi ob takih priložnostih sv. mašo v svojem jeziku, tj. odkar je v veljavni liturgična reforma. Če bi še živel pesnik in pisatelj Ivan Cankar, bi rekel: Pustite nam naš lep slovenski jezik!

V nedeljo v osmini sv. Janeza Krstnika 27. junija smo imeli ob 9. uri zjutraj običajno procesijo. Udeležbe ni bilo več kot v preteklih letih, morebiti celo manj. Otrok, če izvzamemo deklice v prvoobhajilnih oblekah, ni bilo skoro nič. Moški so bili redko tu pa tam pomešani med ženskim svetom. Godcev, postavnih moških pod vodstvom Marija Jelena je bilo 25. Narodnih noš je bilo 14. Prav bi bilo, če bi vedeli udeleženci pred procesijo, kam naj se vsak uvrsti.

Narodne noše so imele ta dan veliko dela. Zjutraj ob 7.30 so namreč šle pozdravit na verdelsko postajo tako imenovano »vaporiero«, vlak, ki je ob 70-letnici otvoritve te proge peljal od postaje Campo Marzio čez Opčine, Kras, staro svetogorsko postajo, skoz Bukovski in Bohinjski predor na Bled. Prišli so spet v službo stari pami stroji in tudi stari že upokojeni strojevodje. Na svetoivanski, tj. verdelski postaji se je vlak ustavil. To je bilo fotografiranje, petja in medsebojnega pozdravljanja! Ta proga ne služi več za potniški promet. Za to priložnost so morali stroje privleči iz muzejev.

Nevzdržno stanje slovenske osnovne šole na Opčinah

Solski svet za področje didaktičnega ravnanja na Opčinah, Medrazredni svet in Združenje staršev osnovne šole s slovenskim učnim jezikom Opčine so se s posebnim pismom obrnili na širšo javnost, pristojne oblasti ter politične stranke, da jih seznani z nevzdržnim sta-

njem, v katerem se nahaja slovenska osnovna šola na Opčinah.

V povojnih letih sta bili nameščeni v stavbi na trgu Monte Re slovenska in italijanska osnovna šola. Z novimi naselitvami se je število učencev na italijanski šoli dvignilo. Upoštevač potrebe italijanske šole je slovenska šola začasno odstopila učilnice v pritličju, ki bi jih sicer lahko uporabljala za svoje redno in potrebno didaktično delovanje.

Italijansko didaktično ravnanje pred leti prosilo za novo šolo. Pristojne oblasti so ugodile tej prošnji in nova šola v Villa Carsia, ul. S. Mauro, je začela delovati v šolskem letu 1975/76. Poudariti je treba, da je v tej šoli prostih še šest učilnic.

Poleg tega razpolaga italijansko didaktično ravnanje še s prostori pri Baninih, ki jih je tržaška občina prevzela od »Gioventù italiana«. Tu je italijanska osnovna šola s celodnevno zaposlitvijo. In tudi tu je še nekaj učilnic prostih.

Iz gornjega je razvidno, da na Opčinah ni problema glede prostorov. Vendar razpolagajo slovenski učenci z Opčin, Banov in Konkola samo s petimi učilnicami in pisarno za didaktično ravnanje (pripadajoča pregraditvena hodnika). V tem prostoru delajo didaktični ravnatelj, tajnica in uradnica.

Vrh tega je v šolskem letu 1973/74 tržaška občinska uprava razdelila eno učilnico, kjer sta bila dva prva razreda. V šolskem letu 1976/77 bosta znova dva prva razreda in s tem bo stiska še večja.

Iz poučno vzgojnih razlogov gotovo ni primerno, da bi enega ali dva slovenska razreda namestili v zgoraj navedene italijanske šole, zlasti še ker jedro slovenske šolske mladine teži k šoli na trgu Monte Re. Zato Slovenci vztrajajo na zahtevi, da se jim v tem posloplju vrnejo nujno potrebni prostori.

Zal pa so bili vsi posegi zainteresiranih v zadnjih treh letih pri pristojnih organih zaman. Zato se s tem dopisom ponovno obračajo na vso demokratično javnost, da se za ta problem zavzame, in na odgovorne oblasti, da se to vprašanje dokončno in pozitivno reši.

Letošnji novomašniki

V ljubljanski škofiji so imeli letos 17 novomašnikov, v mariborski 7, v primorski 6, frančiškani 5, salezijanci 9, kapucini 1, križniški red 1, minoriti 2. Skupno torej 48 novih mašnikov.

V primorski škofiji so bili posvečeni naslednji: Pavel Bajec, Col, nova maša 4. julija; Franc Kavčič, Črni vrh nad Idrijo, nova maša 11. julija; Vinko Lapajne, Vojsko, nova maša 4. julija; Marijan Markežič, Pregara v Istri, nova maša 4. julija; Lojze Milharčič, Matenja vas na Pivki, nova maša 4. julija; Vinko Paljk, Vel. Žablje, nova maša 4. julija.

V Trstu so bili posvečeni trije novi mašniki italijanske narodnosti, v Gorici eden, ki bo pa šel v misijone.

Huta ima dve tovarni: ena je velika jeklarna, druga pa je bodoča cerkev — tovarna Sv. Duha.

Po raznih danih in zopet preklicanih dovoljenjih se zdi, da je lokacija nove cerkve res nekaj dokončnega. Če bo šlo vse po sreči, bo cerkev končana leta 1977. Triindvajset let pa že do 6.000 vernikov, ki so povečini delavci, stojijo pri nedeljnih mašah kar na odprtem, zbrani okrog začasnega oltarja. Tam kljubujejo dežju in snegu, poklekajo v blato ali v prah, kadar sije sonce...

Krajevni župnik, ki vodi zidavo cerkve, obiskovalcem razlaga, da je pri gradnji zaposlenih le 30 strokovnjakov, ki vodijo dela, vso ostalo delovno silo pa sestavljajo navadni delavci, ki prihajajo na »udarniško« delo res prostovoljno.

V procelje bodoče cerkve je videnih dva milijona prodnatih kamnov iz graničta, ki jih je mladina nabrala v strugi neke reke in jih tudi sama vzdala. Jeklo za 70 metrov visok križ, ki bo stal zraven novohutske cerkve, je dar avstrijskih katoličanov. »Od vseh strani sveta nam prihaja pomoč,« vzneseno pripoveduje župnik.

Cerkev bo tako velika, da bo v njej prostora za 6.000 vernikov. V že dokončani kripti razstavlja poljski kipar Anton Rzaša serijo »Pietà«, vrsto kipov Marije z mrtvim Jezusom v naročju v povezavi s trpljenjem bednikov v Auschwitzu.

(Drugič naprej)

Katoliška Cerkev na Poljskem in v Jugoslaviji

(1)

Posebni dopisnik enega najbolj razširjenih dnevnikov v Franciji »Le Monde«, ki izhaja v Parizu, časniki Alain Woodrow, je lani za veliki šmaren obiskal Poljsko in prisostvoval vsehpoljskemu romanju k Crni Mariji na Jasni gori nad Cestohovo. Sad tega obiska je bil članek, v katerem je opisal razmere v socialistični in katoliški Poljski kot so bile tedaj. Ker so v francoskem opisanju Poljske neke podobnosti s katoliškim delom Jugoslavije ali točneje Slovenije in Hrvaške, seznanjamo s poglobljenimi ugotovitvami tudi bralce našega lista.

Od desetega stoletja, ko se je poljski knez Mieszko spreobrnil h krščanstvu in še bolj od 17. stoletja, ko so si Prusija, Rusija in Avstrija Poljsko razdelile, sta se poljska država in katoličanstvo začela istovetiti. Stori la sta vse, da Poljska ni izgubila in da je vstala k novemu življenju.

Katoliška Cerkev je odigrala pomembno vlogo v vseh vstajah poljskega ljudstva za njegov narodni obstoj. Seveda so okupatorji prav tako udarjali tudi po poljski katoliški Cerkvi, ji plenili njeno premoženje in razpuščali cerkvene redove, zlasti tiste, ki so delali na obnovitvi samostojne poljske države.

Duhovniški svet je zboroval

Duhovniki goriške nadškofije so se v ponedeljek 5. julija zbrali na vsakoletnem zboru Duhovniškega sveta. Prišlo jih je nad sto. Zborovanja se je udeležil tudi nadškof Cocolin, ki je imel uvodno besedo. Generalni tajnik je podal poročilo o delovanju tega organa v preteklem letu, nadškof Cocolin pa je nakazal smernice za prihodnost. Razvila se je živahna debata o problemih naše škofije, od finančnih do pastoralnih in religioznih.

Dve preprosti slovesnosti

Tako bi lahko označili dva praznika na isti dan, v nedeljo 4. julija. Na Trstniku ob 9. uri je opravil pebrno mašo slovenski kaplan prof. Stanko Jericijo, ob 10. uri na Placuti pa stolni kanonik dr. Oskar Simič. Oba srebrnomašina je pozdravila verska skupnost, ki obiskuje maše na Trstniku in na Placuti, s cvetjem v znak hvalečnosti za vso skrb. Ta je bil praktično tudi edini zunanji znak slovesnosti.

Na Trstniku se je običajnim pevcem, ki pojejo pri tej sv. maši, pridružil zbor »Lojze Bratuž«, ki je svojemu dirigentu v zahvalo za trud zapel tudi eno Gallusovo skladbo in del maše Stefana Kovača. G. Jericijo namreč poleg tega, da poučuje glasbo na slovenskih srednjih šolah in učiteljsku v Gorici, vodi tudi dva goriška zbora: italijanski zbor »Sant' Ignazio« in že 10 let zbor »Lojze Bratuž«.

Tudi na Placuti so skrbno pripravili petje in tudi tu so se običajnim pevcem pridružili še drugi. Med velikim številom ljudi smo opazili tudi predstavnike iz Steverjana, saj je bil dr. Simič veliko let župnik v tem kraju. Sedaj je prof. verouka na višjih srednjih šolah in liceju, profesor v videmskem bogoslovju in stolni kakonik. Poleg tega pa skrbi za slovensko nedeljsko mašo na Placuti.

Obe srebrni maši bosta ostali v spominu kot preprosto prirčno srečanje pri najvišji daritvi, ko se vsak brez tolikih besed in govorov spominja na pot, ki sta jo jubila prehodila, na vse težave in skrbi, ki sta jih kot vsak človek v tem času prestala. Vsi, ki se veselimo tega praznika, jima kličemo »Na mnoga leta« z željo, da bi nam še naprej pomagala živeti po Kristusovih naukih in imela pri vsem svojem delu vsaj nekoliko zadoščenja. - KM

Standrež

V Primorskem dnevniku smo brali vest, da Slovenski raziskovalni inštitut iz Trsta vodi raziskavo o gospodarski bazi v Standrežu, to se pravi o dosedanjih razlastitvah v naši vasi in njih posledicah zlasti za domače avtohtono slovensko prebivalstvo. Pri raziskavi sodelujejo Darko Bratina, Mirjam Koren, Jožko Princič, Vladimir Nanut in Jordan Vižintin. Poleg tega še zgodovinar Samo Pahor in Franc Lupin ter visokošolec Diego Marvin in še drugi mladinci. Izsledke svoje raziskave bodo sodelavci SLORIS-a objavili jeseni.

Ob tej novici povemo, da nas veseli, da se je s takim delom začelo. Želimo le, da bi bilo čimbolj objektivno in da bi raziskovalci ne ugotavljali samo gospodarske škode, ki je bila povzročena Standrežu in celi Gorici, temveč da bi pokazali tudi na tiste politične dejavnike, ki so to škodo povzročili z nesmiselnim regulacijskim načrtom okrog Standreža.

Koncert mehiškega organista v Gorici

Na vabilo SKPD »Mirko Filej« je prejšnji četrtek 1. julija gostoval v Gorici orgelski mojster Francisco Javier Hernandez iz Guadalajare v Mehiki. Koncert je bil v goriški stolnici in se ga je udeležilo lepo število ljubiteljev glasbe.

Prof. Hernandez poučuje orgle in glasbene vede na univerzi v Guadalajari. Po študijah v domovini je diplomiral na Paškem zavodu za cerkveno glasbo v Rimu pri prof. Vignanelliju. Nato se je izpopolnjeval na Akademiji Chigiana v Sieni pri organistu F. Germaniju. Koncertiral je v Italiji, Mehiki in ZDA.

Program goriškega koncerta je bil pestro sestavljen. Obsegal je predklasko, romantiko in moderno. S prvega področja smo poslušali dela Scarlattija in Bacha oz. Vivaldija. Romantiko je zastopal C. Franck, novejši smeri sta pa predstavljala Gianfriglia in Langlais. Zelo temperamentno je koncertist izvedel Franckov Korral v a-molu, ki spada med najbolj priljubljena dela orgelskega repertoarja. Mehko je izvenela Gianfriglijeva Berceuse

(Uspavanka), medtem ko je bila polna bravurnega virtuozijskega skladba Langlaisa Epilog za pedal solo, v kateri avtor doganilo obdeluje neko Frescobaldijevo temo. Zelo fino je nato Hernandez odigral Scarlattijevo Toccato v štirih stavkih (allegro, presto, partita alla lombarda, fuga), v kateri je prišla do izraza vsa njegova lahkotna orgelska igra združena z veliko interpretacijsko občutljivostjo.

V drugem delu je bil na sporedu J. S. Bach. Najprej je koncertist odigral Bachovo orgelsko priredbo Vivaldijevega koncerta v c-duru. Sledil je koralni preludij Kommt du nun z globoko lirično vsebino (kar velja za vse Bachove tovrstne skladbe). Na koncu pa je z bleskom odigral monumentalni Preludij in fuga v e-molu, kjer se tako lepo srečujeta logična zgradba ter poetičnost navdihla nemškega mojstra. Izven programa je Hernandez dodal še znan Bachov koralni preludij.

Orgelska igra mehiškega mojstra je s svojo temperamentnostjo in toplino osvojila goriške poslušalce. Pokazala pa je tudi, da ima Latinska Amerika veliko smisla za tako glasbo in da prav interpretacija njenih glasbenikov lahko plodno prispeva k pestrosti in raznolikosti orgelskega poustvarjanja danes.

ab

Skavtske novice

Skavti so organizacija, ki se je najbolj uveljavila ob zadnjem potresu v Furlaniji in Slovenski Benečiji. »Če smo se lahko na koga zanesli z zaprtimi očmi, ste bili to vi, skavti,« je priznal državni komisar Zamberletti. Dosedaj je bilo stalno na delu na potresnem področju po 400 skavtov, ki so bili razdeljeni v štiri operativne centre: pordenonska pokrajina, Gemonna, Tarcento, Resiutta. Skavti pomagajo pri spravljajanju pridelkov, pri skrbi za otroke, postavljanju barak itd.

Naši zamejski skavti bodo odšli na delo na potresno področje v avgustu, ker bodo v juliju imeli svoj »jamboree« (izg. džembori), tj. srečanje vseh slovenskih zamejskih skavtov v Val Cellina od 20. do 30. julija. Predvideva se, da bo tabo-rilo okrog 250 skavtov in skavtinj.

Novice iz Steverjana

V sredo 30. junija se je sestal občinski svet v Steverjanu in razpravljal o številnih točkah dnevnega reda. Seja je trajala skoro dve uri. Svet je sprejel nekaj sklepov upravnega značaja. Najprej je potrdil plačila za obnovitvena dela v otroškem vrtcu, ki mu je bila dodana še ena soba ter napeljavno ogrevanje. Odobril je plačilo 71 milijonov lir podjetju Protto, ki gradi osnovno šolo (ta bo namreč čez mesec dni pod streho).

Seja se je nadaljevala z razpravo o plačah občinskim uslužbencem in občinski svet je sprejel povelje, ki ga predvideva jo sindikalni dogovori z vlado.

Razpravljalo se je nadalje o obnovitvi pogodbe s šolskimi sestrami iz Trsta v zvezi z otroškim vrtcem v Steverjanu. Pogodba bo trajala do leta 1980. Sestre delujejo namreč pri nas že od leta 1967, ko je bila odpravljena organizacija ONAIRC, s katero se občina ni strinjala. Ugotavljamo pa, da ta organizacija še vedno obstaja v drugih slovenskih »naprednih« občinah, čeprav so jo ustanovili za potujčevanje slovenskih otrok v času fašizma. Prav bi bilo, da bi zgledu števerjanske občine sledile še druge.

Sprejet je bil tudi sklep o stroških za namestitve dvojezičnih smernikov na občinskih cestah. Občina je porabila za to 350.000 lir; svoto deloma krije dežela s posebnim zakonom, ki predvideva podpore občinam, ki poslujejo dvojezično.

V petek 2. julija je bil v prostorih števerjanske občine sestanek s starši, katerih otroci obiskujejo ali so letos končali nižjo srednjo šolo. Namen sestanka je bil, da bi čim večje število dijakov nadaljevalo študij na višjih srednjih šolah. Sestanka se je udeležilo lepo število staršev, ki so z resnim zanimanjem sledili izvajanjem odbornika za šolstvo. Pri diskusiji so ugotovili, da si dijaki po končani nižji srednji šoli prizadevajo za čimprejšnjo zaposlitev in da je vsa leta po vojni le majhno število občanov dokončalo višjo srednjo šolo. Želja je, da bi taki sestanki opozorili naše družine o potrebi višje izobrazbe, katero časi tako zahtevajo.

Širite „Katoliški glas“

P. MERKU

Ljudsko izročilo Slovencev v Italiji

Tržaški rojak, skladatelj in slavist Pavle Merku je z dragoceno knjigo »Ljudsko izročilo Slovencev v Italiji« prispeval še en prijeten dokaz živahnega delovanja kulturnikov v zamejstvu. Delo, ki je izšlo pri Založništvu tržaškega tiska in o katerem je Katoliški glas na kratko že spregovoril, nas je še bolj razveselilo, ker je zelo bogato s prispevki prav s tistih področij našega zamejstva, o katerih drugi Slovenci najmanj vemo. To so predvsem Beneška Slovenija, Terska dolina, Režija in Kanalska dolina; sicer pa je v knjigi zastopano vse področje ob slovensko-italijanski meji od Milja do Rateč.

Avtor je celo desetletje snemal na magnetofon in skrbno zapisoval ljudske pesmi, pripovedke, stare molitve, uroke in vse, kar najdemo v košu ljudskega izročila. Nedvomno predstavljajo veliko važnost tudi napevi, ki so točno zabeleženi z notami. Prava redkost so tudi nekatere slike, ki še bolj poživijo že tako zanimivo vsebino.

Vse je urejeno z veliko mero resnosti in natančnosti, kar se na žalost včasih ne dogaja tudi pri bolj priznanih strokovnjakih. Tisti, ki smo prof. Merkuja spoznali, ko je poučeval slovenščino na klasičnem liceju v Trstu, bi ne mogli od njega pričakovati prav nič skromnejšega. Bil je zgled največje resnosti pri delu, treznega presojanja in velike tenkočutnosti za vse, kar je res lepo in pristno. Najbolj je poznal in ljubil glasbo ter bogastvo ljudske govornice v nešteti narečjih. Vse te talente je v veliki meri razkril in potrdil v omenjeni knjigi.

V uvodu se predstavi kot začetnik pri takem delu, a to še poveča njegovo zaslug. Zbirka je tudi sad vztrajnega dela posameznika, ki ni imel na razpolago ne ekipe asistentov ne tehničnih in finančnih sredstev kakšnega visokega inštituta. Navdušenje pa mu je rastlo ob spoznavanju pristnih kmečkih ljudi, ki so ga prijazno sprejemali in mu dali pogledati v dno svoje duše. Kdor lista po knjigi in prebira izročila, si prav lahko predstavlja neštete ure, ki jih je avtor posvetil iskanju zanimivih sporočil in njihovega zapisovanju. Med zapiski so tudi do zdaj neznani odlomki in nasplošno je podatkov dosti prav s tistih področij, ki so bila do zdaj bolj malo raziskana.

Za knjigo je tudi osnovna značilnost, da je do zadnje besede prevedena v italijanščino, kar samo potrjuje avtorjevo že staro prepričanje, da je posebno tam, kjer se stikajo narodi, potrebno in pozitivno največje sodelovanje. Prav to je namreč znak visoke kulturne ravni. Dvojezičnost pa v knjigi ne stoji samo zaradi lepšega ali kot jalov dokaz zrelosti; omogočila bo italijanskim in furlanskim znanstvenikom, da bodo iz dela črpali vrsto podatkov za nadaljnje študije. Za lepše razumevanje in uporabo knjige je priložen zemljevid obdelanega področja, bibliografsko in analitično kazalo ter kazali imen in slik. Knjiga je tudi lepo vezana v platno in prijetno opremljena.

Posebno važnost je treba pripisati Merkujevi knjigi tudi zaradi trenutka, v katerem je izšla. Pri Slovencih v videmski pokrajini smo namreč zadnja leta pričali pravemu prebujanju narodne zavesti. Mnogi se kulturna društva s pevskega zbori, gledališkimi skupinami in folklornimi ansambli. Vzpostavljajo s tem rast tudi politična zrelost. Merkujeva zbirka pomeni danes dragocen pripomoček pri spoznavanju in ocenjevanju bogastva, ki je ohranjeno v ljudskem izročilu. Iz tega pristnega zaklada bo moglo ljudstvo vdihavati svojo narodno zavest, mladi umetniki in kulturni delavci, ki bodo gotovo zrastle iz beneškega preroda, pa bodo iz tega izročila lahko črpali brez konca in povezovali umetniško ustvarjanje z narodovo dušo.

D. Č.

Združene države obhajale dvestoletnico

V nedeljo 4. julija je bil prazniški dan za vse prebivalce Združenih držav Amerike. Ta dan so se namreč spomnili Izjave o neodvisnosti, ki so jo prav 4. julija 1776 zastopniki prvih sedmih kolonij prebrali v Filadelfiji in ki pomeni začetek neodvisnosti poznejših ZDA. Obhajali so to obletnico prav po ameriško, to se pravi v kolosalnem obsegu in ljudskem tonu. Po vseh državah od Atlantskega do Tihega oceana in tudi med vojaki na Koreji so priredili povelje, piknike, glasbo, folklorne plesne, povsod so bile neke vrste ljudske veselice.

Višek slovesnosti je bil v New Yorku, kjer je predsednik Ford z letalonosilke »Foresta« prisostvoval pregledu enot vojne mornarice in številnim jadricam, ki

so za to priložnost priplule iz vseh tistih dežel Evrope in sveta, ki so v preteklosti poslane svoje izseljence v ZDA.

Posebno slovesen trenutek je bil, ko je predsednik Ford na letalonosilki »Foresta« začel zviniti z zvonom svobode. V tistem trenutku so se oglasili zvonovi vseh cerkva v ZDA od enega oceana do drugega.

Vse glavne slovesnosti so oddajali tudi po televiziji

Delovni tabori SZSO 1976

Slovenska zamejska skavtska organizacija (SZSO) je sklenila, da omeji število dni jamboreeja, da omogoči pomoč članov organizacije krajem, ki jih je prizadel potres. Ta pomoč bo v obliki delovnih taborov.

Delovni tabori bodo v avgustu v dolini Režije in, če bo mogoče, tudi v Terski dolini. Vsakdo je lahko potreben, kajti pomagati bo treba pri zidarskih, kmečkih in drugih delih.

Prostovoljno in brezplačno bodo sodelovali člani SZSO in tudi nečlani. Najnižja starost je 16 let. Prijavit se je treba vsaj za en teden. Informacije: za Trst tel. 417402, za Gorico tel. 81120.

Plesni tečaj v Gorici

V organizaciji Slovenskega akademskega društva se je od 31. januarja do 19. junija vršil plesni tečaj v vseh klasičnih ritmihi (angleški in dunajski valček, slow fox in foxtrot, tango, boogie woogie, polka). V poštev sta prišla tudi plesni bonton in zgodovina teh plesov.

Učila sta nas Alvis in Milojka. Udeleženci, ki jih je bilo šestdeset, so prihajali iz mesta in okoliških vasi. Zbirali smo se ob sobotah zvečer v mali dvorani Katoliškega doma. Rednih lekcij je bilo osemnajst, toda prav kmalu je prišlo v navado, da smo se zbirali še druge večere in ob nedeljah ter šli vaditi drugam. Družba je torej kmalu zaživela in med lepe spomine lahko vključimo še piknik in izlet v Stanjel na velikonočni ponedeljek, snemanje ljubljanske televizije za oddajo »Kam in kako na oddih« ter ples med Borovci, s katerim pa smo imeli nekoliko smole zaradi mrzlega vremena.

Udeležencem bodo ostali ti sobotni večeri v prijetnem spominu, saj smo jih preživeli v res veliki, veseli in raznoliki družbi. Za marsikoga so predstavljali lepo alternativo običajnim sobotnim večerom, ko — kljub vsem mogočim zabavam — marsikdaj ne vemo, kako prijetno preživeti konec tedna.

Srečali se bomo spet v Bohinju 25. julija in na jesen za tečaj južnoameriških ritmov, če bo ta tečaj mogoče organizirati. - eta

DAROVİ

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: ob krstu Marije in Petre Krapež 27.000; Lozejevi ob smrti sorodnika Casotti 3.500; ob smrti Antona Filipčiča: družina Filipčič Ločniškar 30.000; Sandro Žerjal 5.000; Marcela, Sonja in Karlo Pahor 7.000; Ema in Guido Adami 5.000; Valerija Kokorovec 5.000; Angela Skilan 5.000 lir.

Za cerkev na Opčinah: Erminija Kalc 5.000; dve bivši pevki društva »Zvon« v počastitev spomina pok. Marije Sosič 13.000; N. N. (po don Sferco) 4.000; Bernarda Simič 10.000; družina Kocjan 25.000; družina Branačevih v spomin mame Marije 15.000; Marija Malalan v spomin Marije Sosič 5.000; družina Levstik v spomin Antona Filipčič 5.000; Berč Viktorija 3.500; N. N. 20.000; Milka Žerjal ob krstu Barbare 5.000; Josip Vicari v isti namen 10.000; Anton Toros v isti namen 2.000; razni 8.000 lir.

Za Sv. goro: družina Bandelj iz Barkovlj v počastitev spomina Antona Filipčiča 5.000 lir.

Za slovenske misijonarje: Z. J. 30.000 lir.

Za cerkev sv. Ivana v Gorici: M. M. 5.000; Marija Brataševac 2.000 lir.

Za žrtve potresa: družina Susič namesto cvetja na grob Emilu Kocjančič 10.000; N. N., Ferluge, 10.000; namesto cvetja na grob očeta in matere svojega kolega Albina Grmeka iz Doline darujejo profesorji in neučeno osebe srednje šole »S. Gregorčič« v Dolini 42.000 lir.

Za mladinski dom Boljunc: sestre Marija in Dora namesto cvetja na grob Zdrava Sancin 10.000 lir.

Za Baragov dom v Ricmanjih: družina Kuret v počastitev spomina očeta Gašperja 20.000; Antonija Hervatič v spomin pok. očeta Antona 5.000 lir.

Za kapelo p. Leopolda v Domju: do-brotnica iz Trsta 100.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 22.45.

Dejstva in mnenja: 14.30 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Sporod od 11. do 17. julija 1976

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Mladinski oder: »Prigode Huckleberryja Finna«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Glasbeni popoldan. 17.00 »Igralci«, enodejanka. 17.40 Nedeljski koncert. 18.30 Filmska glasba. 19.00 Zvoki in ritmi. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika. 22.10 Sodobna glasba.

Ponedeljek: 11.35 Opoldne z vami. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 V ljudskem tonu. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 20.35 Slovenski razgledi. 22.15 Glasba za lahko noč.

Torek: 11.35 Pratika. 12.50 Revija glasbil. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 18.55 Zbirka plošč. 19.10 Podvodna arheologija. 19.25 Južna Amerika igra in poje. 20.35 E. Humperdinck: »Janko in Metka«, opera. 22.30 Glasba za lahko noč.

Sreda: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Deželni koncerti. 19.10 Avtor in knjiga. 20.35 Simfonični koncert. 21.55 Glasba.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Polifonija. 19.10 A. Rebula: »Po deželi velikih jezer«. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Orliček«, drama. 22.00 Glasba.

Petek: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Dela deželnih skladateljev. 19.10 Na počitnice. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Koncert. 21.35 Glasba za lahko noč.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Motivi nedavne preteklosti. 18.15 Umetnost... 18.30 Klasiki 20. stoletja. 19.10 Ženski liki v romanu. 19.30 Pevska revija. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Levstik va Trstu«. Igra. 21.30 Lahka glasba.

Ljubljanska TV

Sporod od 11. do 17. julija 1976

Nedelja: 12.30 Nedeljsko popoldne. 17.45 Celovečerni film. 20.00 »Na vrat na nos«, Nad. 20.55 Tajne Jadrana. 21.35 Sport.

Ponedeljek: 20.00 »Ljubecanska zgodba«. 21.20 Mosaic kratkega filma.

Torek: 19.00 Olimpijske igre. 20.00 Španija danes. 20.55 »Zanimni tigri«, nad.

Sreda: 18.45 Olimpijske igre. 20.00 »Afonja«, film. 21.30 Trio Tartini.

Četrtek: 18.15 »Kon Tiki«, film. 20.00 »Najvažnejši dan življenja«, nad. 21.05 Kam in kako na oddih. 21.15 Poklic stewardesa.

Petek: 18.00 »Catch Candy«, film. 18.30 Kubizen. 18.50 Nasveti za dom. 19.00 Olimpijske igre. 20.05 »Kapitan Mikula mali«, nad. 21.15 »Helena, sodobna žena«.

Sobota: 18.25 Veliki raziskovalci. 20.00 Olimpijske igre: začetek slovesnosti.

■ V Osojanah v Režiji bodo do jeseni zgradili 29 hiš za prizadete prebivalce. Domači župnik je pojasnil, da so denar za hiše prispevali bralci lista »La Provincia« v mestu Como. Pobudo za zbiranje pomoči pa je dala neka domačinka iz Osojan, ki biva v Comu. Zbranega denarja pa niso dali ne občini ne kaki drugi javni ustanovi, temveč so se pogodili z nekim podjetjem, da do jeseni zgradi določeno število hiš v Novih Osojanah. Dela so se že začela. Iz roke v roko je torej še najbolj uspešna pomoč.

OBVESTILA

Ravnateljstvo nižje srednje šole »Ivan Trnko« v Gorici sporoča, da je vpisovanje dijakov v I., II. in III. razred vsak dan od 8. do 12. ure do vključno 25. t. m.

Narodna in študijska knjižnica v Trstu bo od 5. julija do 31. avgusta odprta po poletnem urniku, tj. vsak dan razen ob sobotah od 8. do 16. ure neprekinjeno.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12 % davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo